

From: 5.1.2.e <5.1.2.e@onderwijsontwikkeling.nl>
Date: Friday, February 13, 2026, 8:49 AM
To: "postbus@eerstekamer.nl" <postbus@eerstekamer.nl>
'5.1.2.e@eerstekamer.nl' <5.1.2.e@eerstekamer.nl>
Subject: wetsvoorstel Onderwijsondersteuning Zieke Leerlingen (OZL)

Attachments:

Brief Stichting OZL in de regio aan de leden van de vc ocw Eerste Kamer.pdf
Bijlage 1. Alternatief voorstel onderwijsondersteuning zieke leerlingen.pdf

Sommige mensen die dit bericht hebben ontvangen, ontvangen niet vaak e-mail van 5.1.2.e@onderwijsontwikkeling.nl.
Ontdek waarom dit belangrijk is

Aan: vaste commissie van de EK en de Griffie,

Hierbij verwijs ik u naar de bijlages:

- Brief aan de vaste commissie voor OCW EK
- Alternatief plan voor het wetsvoorstel onderwijsondersteuning zieke leerlingen

Met vriendelijke groet,
Eric Bosman
directeur-bestuurder

T 070 315 41 00
M 5.1.2.e

A Maanweg 174, 2516 AB Den Haag
W www.onderwijsontwikkeling.nl

Aan de Vaste Commissie voor OCW van de Eerste Kamer
Postbus 20017
2500 EA Den Haag

Datum
13 februari 2026

Betreft
Wetsvoorstel Onderwijsondersteuning Zieke
Leerlingen (OZL)

Geachte leden van de Vaste Commissie voor OCW van de Eerste Kamer,

Wij hebben begrepen, dat uw commissie het wetsvoorstel Onderwijsondersteuning Zieke Leerlingen (OZL) heeft besproken en naar aanleiding daarvan schriftelijke vragen wil opnemen in het verslag voor het ministerie. Namens Stichting OZL in de regio delen wij graag onze inhoudelijke reactie op het wetsvoorstel voor de onderwijsondersteuning OZL.

Wij onderschrijven het doel van deze wet: goede, tijdige en passende onderwijsondersteuning voor zieke leerlingen. Tegelijkertijd willen wij u, vanuit de uitvoeringspraktijk, wijzen op zorgen die raken aan uw rol als Eerste Kamer: uitvoerbaarheid, kwaliteitsborging en de juridische borging. Vanuit de zorg en betrokkenheid bij zieke leerlingen en de consulenten die hen, hun leerkrachten en hun ouders ondersteunen, lichten wij graag onze zorgen toe en bieden wij een alternatieve uitwerking voor de best mogelijke implementatie.

Historie

Sinds 1999 is de onderwijsondersteuning voor zieke leerlingen bij wet (Wet Ondersteuning Onderwijs aan Zieke Leerlingen (WOOZ)) regionaal belegd bij onderwijsadviesbureaus en educatieve voorzieningen van de universitair medische centra (UMC's), Het Ziezon-netwerk zorgt sinds 2000 voor kennisdeling en efficiënte en effectieve samenwerking. Alle consulenten zijn hierbij aangesloten. Voor alle uitvoerende organisaties, scholen en ouders was dit een goed werkende structuur. Nu er een wetsvoorstel ligt om de ondersteuning in één landelijke stichting te bundelen, maken wij ons zorgen over de wettelijke borging van de regionale structuur, het verlies van jarenlange opgebouwde expertise, de proportionaliteit van de gekozen organisatievorm, de mogelijke effecten op zieke leerlingen en de financiële haalbaarheid van de voorziening.

Regionale verankering

Met de nota van wijziging is de regionale structuur nu wettelijk verankerd. Dit is een verbetering ten opzichte van de oorspronkelijke situatie, waarin er geen wettelijke borging bestond. Tegelijk blijft onduidelijk hoe deze structuur in de praktijk wordt ingericht. Zonder nadere borging ontstaat het risico op verlies van regionale kennis, moeizame informatiedeling met ziekenhuizen en scholen, en druk op de snelheid, laagdrempeligheid en maatwerk van de ondersteuning. Dat zijn precies de kwaliteiten die deze voorziening tot een geslaagde vorm van passend onderwijs maken. Bovendien ontvangen wij signalen dat een aantal consulenten in Noord-Holland, Zuid-Holland en Limburg waarschijnlijk niet zal overstappen naar de nieuwe organisatie. Hoewel nieuwe consulenten mogelijk op termijn geworven kunnen worden, is de benodigde expertise en opgebouwde kennis van regionale netwerken niet direct vervangbaar. Hierdoor ontstaan tijdens de overgangsfase risico's voor de continuïteit van de regionale onderwijsondersteuning en voor de soepele informatiedeling met ziekenhuizen en scholen.

Verlies van kwaliteit en kennis

Een deel van de huidige consulenten OZL vervult een dubbelfunctie, bijvoorbeeld als orthopedagoog of pedagoog bij onderwijsadviesbureaus. Deze combinatie zorgt nu voor snelle, multidisciplinaire afstemming bij complexe casuïstiek. Wanneer ervaren consulenten niet overstappen naar de landelijke stichting, gaat deze cruciale kennis en netwerkervaring verloren. Naar verwachting zal

ongeveer een kwart van de consultants niet overstappen, wat de continuïteit en kwaliteit van de ondersteuning verder onder druk zet.

Arbeidsmarkt en werkdruk

Zoals eerder aangegeven zal een deel van de consultants naar verwachting niet overstappen. Het werk van OZL-consulenten is inhoudelijk zwaar en vraagt specifieke pedagogische, onderwijskundige en zorg gerelateerde expertise. Wanneer ervaren consultants vertrekken, gaat veel waardevolle kennis verloren. Nieuwe consultants werven is mogelijk, maar het opbouwen van dezelfde deskundigheid en regionale netwerken vergt jaren. Tegelijk is onvoldoende zicht op hoe de beschikbaarheid van passend personeel wordt gewaarborgd en welke gevolgen eventuele tekorten kunnen hebben voor de continuïteit en kwaliteit van de ondersteuning gedurende de overgangsfase.

Proportionaliteit van de gekozen organisatievorm

De aanleiding voor de stelselwijziging lijkt vooral te liggen in het opheffen van versnipperde financiering en governance. Alternatieve modellen, zoals landelijke regie met behoud van regionale werkgevers en multidisciplinaire teams, lijken beperkt uitgewerkt, terwijl zij minder risico's kennen voor kwaliteit en continuïteit.

Mogelijke effecten op zieke leerlingen

Het begin van elk gesprek over de toekomst van OZL moet zijn: hoe zorgen we ervoor dat zieke leerlingen onderwijs krijgen dat aansluit bij hun situatie? Deze kwetsbare kinderen verdienen continuïteit en hun scholen hebben recht op hoogwaardige begeleiding. Het huidige wetsvoorstel brengt echter het risico met zich mee dat deze ondersteuning verslechtert. Onduidelijkheid over financiële haalbaarheid en personele bezetting versterkt onze zorgen over de kwaliteit en beschikbaarheid van de voorziening voor zieke leerlingen.

Het wetsvoorstel dreigt een systeem te ontmantelen dat in de praktijk goed functioneert en waarin jarenlange expertise is opgebouwd, zonder dat een effectief alternatief gereedstaat. Wij zien hierbij risico's voor de onderwijsondersteuning waarop leerlingen mogen rekenen.

Financiële haalbaarheid

Vanaf 2026 is structureel ongeveer € 10,4 miljoen per jaar beschikbaar voor de onderwijsondersteuning zieke leerlingen. Daarbij is rekening gehouden met salarissen volgens de CAO PO. Het is echter niet duidelijk of dit budget toereikend is, bijvoorbeeld door stijgende salarissen, de gewenste arbeidsvoorwaarden, de wens van de Tweede Kamer om de doelgroep uit te breiden, en diensten zoals KlasseContact, die naar verwachting in de toekomst niet meer gratis beschikbaar zijn.

Alternatief plan

Bovenstaande zorgen hebben geleid tot opstelling van een alternatief plan (bijlage 1), dat tegemoetkomt aan het governance probleem van het ministerie en waarbij tegelijkertijd de regionale aanpak en daarbij horende nabijheid en mogelijkheid tot multidisciplinariteit niet verloren gaat. Onze zorg is niet principieel van aard, maar uitvoerend: het alternatieve plan zorgt ervoor dat een goed functionerende praktijk niet verloren gaat met een stelselwijziging die bestuurlijk is ingegeven.

Wij hopen dat onze informatie u ondersteunt bij het formuleren van uw vragen in het verslag voor het ministerie en zijn graag bereid om ons plan, onze ervaringen en zorgen nader toe te lichten.

Met hartelijke groet,

Eric Bosman

Directeur-bestuurder

Stichting OZL in de regio en Onderwijsontwikkeling Nederland

Aan de Vaste Commissie voor OCW van de Eerste Kamer
Postbus 20017
2500 EA Den Haag

Datum
13 februari 2026

Betreft
Bijlage 1. Alternatief plan t.b.v. wetsvoorstel
Onderwijsondersteuning Zieke Leerlingen
(OZL)

Landelijk georganiseerd, regionaal geborgd

Naar een duurzame voorziening voor onderwijsondersteuning van zieke leerlingen

1. Inleiding

Met dit voorstel werken we toe naar meer centrale regie van de onderwijsondersteuning voor zieke leerlingen (OZL). Hiervoor is een herziening nodig van de huidige structuur. Met meer centrale regie zal de aanpak eenduidiger worden, is kwaliteit van de ondersteuning beter geborgd en is er een grotere kans op een sluitende aanpak. De centrale regie heeft verder tot taak te borgen dat er in alle regio's een voorziening is voor scholen om ondersteund te worden in het geven van onderwijs aan ernstig zieke leerlingen.

Deze aanpak biedt een pragmatische oplossing die aansluit bij de huidige behoeften en omstandigheden, zonder het risico om de huidige opgebouwde kennis in de regio's teniet te doen.

2. Kern van het voorstel

1. De financiële middelen voor de voorziening OZL komen in beheer van een landelijke stichting.
2. De landelijke stichting krijgt een wettelijke taak om kwaliteit, uniformiteit (met in achtneming van regionale verschillen), continuïteit van de voorziening en bekendheid met de voorziening te borgen.
3. De uitvoering van de voorziening blijft decentraal om te kunnen garanderen dat de ondersteuning dichtbij het kind georganiseerd is.
4. De subsidie-systematiek wordt omgezet naar een bekostigingssystematiek. De wettelijke taak heeft immers een permanent karakter, waarmee bekostiging gerechtvaardigd is. Bovendien biedt dit de mogelijkheid aan de landelijke organisatie om de uitvoering bij derden te beleggen.

Argumenten voor aanpassing van het huidige wetsvoorstel

Er zijn verschillende redenen om het huidige wetsvoorstel op een aantal cruciale punten aan te passen:

1. Verouderde basis voor het huidige wetsvoorstel

Het wetsvoorstel is gebaseerd op het Oberon-onderzoek uit 2016. Inmiddels zijn we acht jaar verder en is de situatie rondom OZL aanzienlijk veranderd. Het is onverstandig om een rigoureuze stelselwijziging door te voeren op basis van een verouderde situatie. Het alternatieve voorstel met een kwartiermakersfase stelt ons in staat om de huidige situatie eerst grondig te evalueren en aan te passen aan de actuele behoeften.

2. Gebrek aan regionale Inbedding in het wetsvoorstel

De regionale inbedding, die noodzakelijk is voor een effectieve en passende onderwijsondersteuning, ontbreekt in het wetsvoorstel. Dit terwijl met de invoering van passend onderwijs een zorgplicht is gelegd bij scholen om alle leerlingen een goede onderwijsplek te bieden, waarvoor scholen juist in de

regio samenwerken. De Raad van State heeft reeds geadviseerd om deze regionale inbedding verder uit te werken, maar dit advies is niet opgevolgd. Zonder regionale inbedding lopen leerlingen het risico tussen wal en schip te vallen. In dit voorstel is aandacht voor lokale kennis en maatwerk, en wordt ernaar gestreefd de regionale inbedding te behouden door middel van een onafhankelijke regisseur die regionale bureaus faciliteert. Dit sluit aan bij de bredere trend van regionalisering in beleid, zoals te zien is bij de inrichting van onderwijsregio's en de jeugdzorg, waarbij lokale samenwerking en maatwerk steeds vaker centraal staan. Dit is vergelijkbaar met hoe de ambulancezorgvoorzieningen in Nederland zijn georganiseerd: door regionale inbedding blijft er kennis van de lokale situatie, terwijl er ook landelijke standaarden zijn voor kwaliteit. Dit zorgt ervoor dat alle zieke leerlingen in Nederland dezelfde hoge kwaliteit van zorg kunnen verwachten, zonder de lokale context uit het oog te verliezen.

3. Actualisering gegevens

Een ander belangrijk advies van de Raad van State gaat over de actualisering van de gegevens. De bekostiging van de academische ziekenhuizen is gebaseerd op het aantal leerlingen dat in 1999 gebruik maakte van de voorziening Ziekenhuisscholen (in academische centra). Steeds meer leerlingen worden kort behandeld in een Academisch Centrum en verblijven daarna thuis of in een perifeer ziekenhuis en dus in de regio. De Raad van State vraagt waarom niet eerst is ingezet op actualisering van deze gegevens, wat bijvoorbeeld al zou kunnen leiden tot een herschikking van de subsidies voor educatieve voorzieningen en onderwijsadviesbureaus. Dit voorstel kent een kwartiermakersfase van twee jaar waarin de kwartiermaker de huidige situatie in kaart brengt, zodat de hervorming van het stelsel goed doordacht plaatsvindt.

4. Behouden van sterke punten en verbeteren van aandachtspunten

Ouders en scholen zijn zeer tevreden over de huidige voorziening. Ook bij de landelijke hulplijn van Stichting Ouders & Onderwijs zijn geen klachten bekend over de onderwijsondersteuning zieke leerlingen. Dit voorstel voorziet in het behoud van de sterke punten terwijl het genoeg mogelijkheden biedt om de aandachtspunten te verbeteren.

3. Fasering

Om de overgang van decentrale organisatie van de OZL voorziening naar een centrale regiefunctie goed te laten verlopen stellen wij een fasering voor.

1. Wettelijke borging van een landelijke stichting: het huidige wetswijzigingstraject kan hiervoor benut worden.
2. Aanstellen van een kwartiermaker die gedurende een periode van twee jaar inzichtelijk maakt hoe de voorziening nu georganiseerd is in iedere regio, wat daarvan behouden moet blijven, tegen welke prijs en wat daarvan centraal georganiseerd kan worden.
3. Aanstellen landelijke regisseur
4. Implementatie en uitvoering: overhevelen van middelen, taken en verantwoordelijkheden

Ad 1 Wettelijke borging

De huidige wetswijziging kan doorgang vinden. Via amendementen kan de regionale borging/uitvoering weer in het wetsvoorstel een plek krijgen (zoals in eerder versies van het wetsvoorstel het geval was). Ook moet in deze fase de rol en taken van een kwartiermaker helder worden.

Ad 2. Kwartiermaker

De kwartiermakersfase van minimaal twee jaar is belangrijk voor een succesvolle start van een onafhankelijke regisseur. Tijdens deze fase zal de kwartiermaker de volgende taken uitvoeren:

1. Analyse van de huidige OZL voorziening

Inventarisatie van werkzaamheden en middelen: De kwartiermaker maakt inzichtelijk waar het OZL-werk plaatsvindt, de omvang van de taken, en de verhouding tussen deze taken en de beschikbare middelen. Dit omvat een grondige analyse van de prestaties per regio, specifieke ondersteuningsbehoeften van scholen en zieke leerlingen. In deze analyse wordt ook gekeken naar de kosten en de bemensing van de geleverde ondersteuning. Ook wordt in kaart gebracht welke kennis al bij de huidige uitvoerders aanwezig is en hoe dit behouden kan blijven.

2. Uniformering van arbeidsvoorwaarden en tarieven

Onderzoek naar harmonisatie van arbeidsvoorwaarden: De kwartiermaker onderzoekt hoe arbeidsvoorwaarden beter op elkaar kunnen worden afgestemd. Het doel is om in overleg met de werkgever te komen tot een vorm van harmonisatie die uitwisseling van personeel vergemakkelijkt, zonder de noodzaak om consultants in dienst te nemen van een landelijke stichting. Dit onderzoek richt zich op mogelijke verbeteringen die bijdragen aan een consistente kwaliteit en beloning van diensten, ongeacht de regio.

3. Behoud van regionale inbedding en lokaal maatwerk

Ondersteuning van regionale structuren: De kwartiermaker onderzoekt hoe regionale inbedding kan worden behouden om lokaal maatwerk te blijven bieden. Dit houdt in dat kennis van de lokale praktijk van belang blijft, en dat de expertise van lokale consultants niet verloren gaat. Door uniforme arbeidsvoorwaarden is interregionale samenwerking eenvoudiger te realiseren zonder dat alle consultants onder één landelijke organisatie vallen.

4. Voorbereiding op de invoering van de onafhankelijke regisseur

Opleveren van een implementatieplan: Aan het einde van de kwartiermakersfase levert de kwartiermaker een gedetailleerd implementatieplan op voor vormgeving van de onafhankelijke regisseur en de taken en verantwoordelijkheden van een landelijke organisatie. Dit plan bevat aanbevelingen voor de organisatie van de regierol, de benodigde wettelijke kaders, en de operationele procedures om de effectiviteit en efficiëntie van de onderwijsondersteuning te waarborgen.

Ad 3. Landelijke regisseur

Na de kwartiermakersfase wordt de onafhankelijke regisseur aangesteld om de volgende kerntaken uit te voeren:

1. **Verdeling van werkzaamheden:** Toewijzen van onderwijsondersteuningstaken aan de juiste organisaties op basis van expertise, capaciteit, en regionale behoeften.
2. **Kwaliteitsbewaking:** Zorgen voor een consistente kwaliteit van de onderwijsondersteuning door het vaststellen en handhaven van nationale standaarden. De regisseur beoordeelt regelmatig de prestaties van de uitvoerders en geeft waar nodig bijsturing.
3. **Bewaken van voldoende inzet in de regio:** Monitoren of er voldoende consultants beschikbaar zijn om ondersteuning in alle regio's te waarborgen. De regisseur zorgt ervoor dat de inzet van consultants goed afgestemd blijft op de regionale behoeften.

4. **Beheer van financiering en subsidieverdeling:** Het beheer van een centrale financieringspot voor onderwijsondersteuning, inclusief de verdeling van subsidies op een eerlijke en transparante manier, gebaseerd op de behoeften van de regio's en scholen.
5. **Onafhankelijk toezicht:** De regisseur opereert onafhankelijk van de uitvoerende organisaties, met een duidelijke scheiding van belangen. Dit wordt ondersteund door wettelijke kaders die onafhankelijkheid en objectiviteit waarborgen.

Wettelijke verankering en bevoegdheden van de landelijke regisseur

Om de rol van de regisseur effectief te maken, zijn de volgende wettelijke maatregelen noodzakelijk:

1. **Aanwijzingsbevoegdheid:** De regisseur moet de wettelijke bevoegdheid hebben om uitvoerders aan te wijzen of hun aanwijzing in te trekken als de kwaliteit niet voldoet aan de gestelde eisen. Dit omvat ook het kunnen aanwijzen van nieuwe aanbieders als dat nodig is.
2. **Instructiebevoegdheid:** De regisseur krijgt de bevoegdheid om bindende instructies te geven aan uitvoerders over de manier waarop onderwijsondersteuning moet worden geleverd, gebaseerd op de vastgestelde kwaliteitsnormen.
3. **Toezicht- en handhavingsbevoegdheden:** De regisseur moet bevoegd zijn om toezicht te houden op de naleving van de kwaliteitsstandaarden en andere contractuele verplichtingen van de uitvoerders. Bij niet-naleving moet de regisseur maatregelen kunnen opleggen, zoals het intrekken van aanwijzingen of het opleggen van boetes.
4. **Verantwoording aan het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW):** De regisseur legt periodiek verantwoording af aan het ministerie over de uitvoering van zijn taken, de verdeling van middelen en de resultaten van kwaliteitsbewaking.

Ad 4. Implementatie en uitvoering

1. **Benoeming van de kwartiermaker en regisseur:** Het ministerie benoemt eerst een kwartiermaker om de voorbereidingen te treffen en de situatie te analyseren, gevolgd door de benoeming van een onafhankelijke regisseur die voldoet aan de eisen van ervaring, deskundigheid en onafhankelijkheid.
2. **Ontwikkeling van kwaliteitsstandaarden:** In samenwerking met huidige professionals OZL ontwikkelt de kwartiermaker, en later de regisseur, een set van landelijke kwaliteitsstandaarden voor onderwijsondersteuning aan zieke leerlingen. Deze standaarden vormen de basis voor beoordeling en toezicht.
3. **Wettelijke kadervorming:** In het wetsvoorstel wordt de rol en bevoegdheden van de regisseur juridisch verankerd. Dit omvat bepalingen voor onafhankelijkheid, aanwijzing, toezicht, en handhaving.
4. **Financiering en budgetbeheer:** Er wordt een centrale stichting opgericht die bekostiging ontvangt voor haar kerntaak. De huidige verschillende subsidiestromingen worden daarmee beëindigd terwijl de verschillende lokale structuren in tact blijven.

5. Wat kunnen we leren uit andere sectoren?

A. Ambulancezorgvoorzieningen

De organisatie van de ambulancezorgvoorzieningen heeft een vergelijkbare structuur als dit voorstel voor OZL. Net als bij OZL, is er binnen de ambulancezorg een noodzaak voor snelle en effectieve dienstverlening, die zowel centraal gecoördineerd als regionaal ingebed moet zijn. De ambulancezorg

kent een landelijke structuur voor kwaliteitsstandaarden en financiering, terwijl de daadwerkelijke uitvoering regionaal is georganiseerd. Dit zorgt ervoor dat er rekening wordt gehouden met lokale behoeften en omstandigheden, zonder de uniformiteit en kwaliteit van de dienstverlening uit het oog te verliezen. Door een vergelijkbare aanpak toe te passen op OZL, kan worden gewaarborgd dat de dienstverlening efficiënt en op maat blijft, terwijl er tegelijkertijd een centrale coördinatie en kwaliteitsbewaking plaatsvindt.